

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szerkesztéséért és a
közlemények küldendők

Kiadóhívatai:
Wokál János Könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Szóval és tettel.

(B.) Lapunk irányát és törekvéseit nem lehet jobban körvonalozni és kifejtteni, mint megyénk egyik kitünő fia: Zeyk József teszi az erdélyi közművelődési egyesület elnökökéhez. Haller Károlyhoz intézett levelében. És a szó nem marad üres hangzatnak, nyomban követi a tett. Nemesak tanácsot ad, hanem példát is nyújt. Böcsen megmondott tanácsait fogadni, példáját követni most hazafias kötelességünké vált, teljesítsük azt szint-oly buzgalommal és anyagi erőnkhez mért áldozatkészséggel mindnyájan. Ebben és kitartásunkban rejlik jövőnk biztosítéka.

Íme a levél:

Nagyságos Uram!

Az Erdélyi Magyar Közűvelődési Egyesület alakulása körüli mozgalmak idejében, bokros magán elfoglaltság, és azóta kettős családi gyász, akadályoztak eddig a személyes részvételeiben.

S megvallom, a különben magasztos célt: „Közűvelődési eszközökkel szilárdítani a magyar elemet a Királyhágón innen” kezdetben tartottam tőle, hogy elhibázott modor teneti közkára. Meggyőződve azonban a figyelemmel kísért fejlődés komoly irányáról, engedje meg nagyságod nekem is, mindenek előtt, körvonalozni azon eszmét, melynek megtestesítőjéül ezen egyesület látni óhajtanám.

Mint Szent István birodalmának erdélyi magyar eredetű polgára, igen természetes, Magyarországon minden izének magyar jellegét látni óhajtanám.

Ezen cél elérésének azonban, a közűvelődés mai színvonalán, csak oly egyesület lehet sikeres munkása, mely a hazában lakó testvér-nemzetiségek iránt, valódi testvéri érzelmet tanusítva, első szülőtlenségét a magyarnak e hazában nem sivar jogra fekteti, nem a beszédformák üres külsőségében keresi. Ellenben behatva a lényegbe, demokratikus ezen téren is és arra törekszik, hogy a magyart, az állami élet minden

terén, az elsősülötti polczra hazájában munkás-ság, józan takarékos-ság, élelmesség, erkölcsi tökély és tudás emeljek csupán.

A mai kor versenyében, csak azon nemzet képes fölényét fenntartani, mely a kor követelményeit átértve, az általam vázolt demokratikus irányt követve, megfeszített erővel küzd eme békés, de azért nem kevésbé hatályos, aczelnél és löpőrnél nem kevésbé kérielhetlen fegyverekkel jövőjéért.

Ha a Magyar Közűvelődési Egyesület alapításával nagyságod a hazafiak ily komoly, terhes, de üdvös irányu munkára kész csapatjának toborzására tüzte ki a zászlót, fogadjon bé engem is követőjének.

Nagy czélok nagy eszközöket igényelnek tudom. Korlátolt erőmmel azonban csak **1000 frt alapítvány** vagyok képes örökös taggá leendő felvételét kérem, első évi befizetésül mellékelve a 200 forintot. Azonban, miután nagyszámú korlátolt erő összesítése óriási erő előállítására képes, ezen erő összesítésére is fogadja hazafiúi közreműködésem ígéretét.

Maradok

hazafi tisztelője

Zeyk József.

Nagy Péter erdélyi ref. püspök gyász-ünnepélye Nagy-Enyeden.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület boldog emléktü püspöke a már néhai főtiszt, mélt. Nagy Péter emlékére a nagyenyedi ref. egyházmegye a Bethlen-főtanoda és a püspöki vizsgálat alati álló nagyenyedi egyházközség május hó 10-én tartotta meg a felejtéhatetlenhez minden tekintetben méltó gyászünnepélyét.

Alig koudultak meg a reformátusok harangjai, a vidék és város nagyszámú közönsége valláskülönbség nélkül sietett a kegyeltes ünnepre. A harangok elnémulása után 10 órákor az egyházmegye papsága és képviselő testülete teljes számban a főiskola tanári karával együtt megjelent ntszt. Hegedűs Lajos egyházmegyei esperes vezetése alatt a templomban, mely az ünnepély méltóságához illően mély gyászszal volt bevonva.

Miután az egyesületek helyet foglaltak, az orgona szomorú accordjai között felhangzott a gyülekezet ajkán: „Te bennük biztunk eleitől fogva”. (XC. zs.) Ezen gyönyörű szoltár éneke több buzgósággal és erővel az enyedi ref. nagytemplomban aligha volt valaha énekelve, mint ez alkalommal.

A sok hangon, de egy érzellemmel elénekelt szoltár után városi hölgyek és a fiatal-ság kebeléből alakult vegyeskar, zenekíséret mellett énekel Schillernek „A harang” című költeménye alkalmi részét.

A nagy ügyességgel összeállított darab művészi előadása után a főtanoda theol. dalkara Erkel egyik szép gyász-dalát nagy precíz-sal énekelte. A megható gyász-dal után a boldog emlékének egyik benső barátja és igaz tisztelője n. t. Hegedűs János theol. professor lépett a szószékre imát rebegni. Az igaz érzelme hű kifejezése, e meleg hangon előadott igen szép ima*) megtalálta az utat a gyülekezet szívéhez mert mindannyian megerősödünk azon hitünkben, hogy Isten nem hagy el, bárha a nagyokat a nagyok után egyre ragadja is a kérielhetlen végtet.

Az emberi kedélyt megragadó ima után az enyedi dalkör énekel régi jó hira-vevő méltóan. Ének végeztével az egyházmegye főjegyzője ut. Sándor János lelkész tartott emléksbeszédet Máté 16. r. 8. v. alapján. „De én is mondom neked: Te Péter vagy, és ezen közik-lán épitem fel az én Anyaszentegyházamat; és a pokol kapui nem vehetnek azon diadalmat.” Beszéde három részében felmutatta a boldog emléketű Nagy Pétert mint papot, professort és főpásztor-t. A higgadt, megyőző és természetes előadás, kerülve mindazt, a mi a szónok és pap méltóságával ellenkezik, a hallgatókat valláskülönbség nélkül meggyőzte. A mély, eszmékben gazdag, találó és szép hasonlatokkal ékeskedő, a szónoki mű minden művészetével bíró beszéd által szónok meggyőzte a hallgatóságot, hogy czífra szóvirágok nélkül is lehet a hitet erősíteni, a vallásoságot növelni.

A nagyhatású beszédet, melyet közölni szerencsések lehetünk rövid áldás zárta be, melyre a főtanoda vegyes dalkara énekelte egy szép templomi éneket.

Ezen emlékünnap az egyházmegye régi fényét egy fokkal emelte. Mindenki azon tudattal távozott: ez a gyász-ünnepély méltó volt a boldog emléketű püspökhöz, de még is érdemelte.

*) Ezen igen szép ima és az alább következő ünnepi beszéd külön lenyomatban fog közre tétetni a nagyenyedi egyházmegye lelkész özvegy és árva-alapja javára.

TÁRCZA.

Egy anya története.

— Andersen után. —

(Vége)

„De mit adsz jutalmul, ha megtanítlak arra, a mit még tenned kell?”

„Semmim sincs a mit adhatnék”, felelt a bánatos anya, „de elmegyek érte a világ végéig is, ha akarod.”

„Nincs nekem ott semmi keresni valóm”, szolt az anyóka, „de ide adhatod szép fekete hajadat, magad is tudod mily szép, aztán nekem is tetszik. Cserébe kapod az én fehér hajamat, ez se éppen utolsó dolog!”

„Nem kívánsz egyebet? Adom ezer örömmel.” szolt az anya, s odaadta szép fekete haját, s cserébe kapta az anyóka hófehér haját.

Bement aztán a Halál virágházába, hol fa és virág csodálatosan összekeverve tenyészett. Voltak ott gyönyörű jacintok üvegharanggal beborítva s akkora pünkösdi rózsák, mint egy nagy fa. Vizi növények is voltak, egyik vigan tenyészett, a másik csak sinylódott, ezekre vizikigyók tekerődtek s fekete rákok csipesztekedtek törzseikre. Voltak pompás pálmák, tölgyek, platánok, petrezselyem és virágzó tömjén. Neve volt minden fának s minden virágnak, mindenik egy ember élete volt, az emberek még életben voltak, az egyik Chinában, a másik Grönlandban, szétszórva a föld kerekén. Voltak nagy fák piaci cserépen, tömötten egymás mellett, s majd hogy száfesztették cserépeket, volt aztán egy-egy beteges virág jó zsiros földben mohával körülzve jó ápolás alatt. De a bánatos anya csak a leg-

kisebb növényeket kereste fel, meghallgatta szívókat s annyi millió közül felismerte a maga gyermeke szívverését.

„Ez az!” sikoltott fel az anya s egy kis sáfrán virág felé terjeszté ki karjait, mely betegten könnyította le fejét.

„Ne nyulj a virághoz!” figyelmezteté az anyóka, hanem állj meg itt s ha jó a Halál (s nyomban itt lesz) ne engedd, hogy kitepje virágodat, fenyegezd, hogy te is kiteped a többieket, ekkor megjéid, mert számolni kell az Ur istennek s egyet sem téphet ki az ő akarata nélkül.

Egyszer csak jég hideg szél zuggott végig a termen s a világtalan anya érezte, hogy a Halál érkezett meg.

„Hogy találhattál ide?” kérdő ez, „s hogy történt, hogy hamarabb ide értél, mint én?”

„Anyá vagyok!” felelt a világtalan.

A Halál a gyengéd kis virág fele nyujtja ki hosszú karját, de az anya szorosan körülfogja azt kezeivel, minden felől körülzárja, de aggodó gondolat kerül a szírmok érintését. Most a Halál kezeire lehet s az anya érezte, hogy e lehellel hidegebb a jég hideg szélnek, s karjai erőtellenül hanyatlottak alá.

„Ellenem ugy sem tehetesz semmit sem!” szolt a Halál.

„De tehet a jó Isten,” felelt az anya.

„En csak az ő akarata-ból cselekszem. En az ő kérésze vagyok. Minden fáját, minden virágját elviszem és átültem a nagy paradicsom kertbe, az ismeretlen világba. De hogy az milyen s a növényeknek mint van ott dolguk, azt neked el nem mondhatom.”

„Add vissza gyermekemet!” könyörgött sirra az anya. Egyszer csak keményen megmarkolt két szép virágot s így kiáltott a Halálnak: „letétem minden virágodat, mert kétségbe vagyok esve.”

„Ne nyulj hozzájuk”, szolt a Halál. „Azt mondád, hogy oly szerencsétlen vagy, s most egy más anyát ép oly szerencsétlenné akartál tenni.”

„Egy más anyát!” szolt a szegény nő s tüstént ki eresztette kezéből a virágokat.

„Nesze a szemeid”, szolt a Halál. „A tőből fogtam ki őket, ugy ragyogtak ott, nem tudtam, hogy a te szemeid voltak. Vedd vissza, most még élesebben látnak mint előbb, s aztán néz le ebbe a mély kutba. Megmondom a nevét a két virágnak, melyet szinte leszakítal s tudni fogod, mit akartál megsemmisíteni!”

Az anya lenézett a kutba s boldogság volt látni, hogy egyik virág mily áldás a világra nézve, mennyi boldogságot s áldást áraszt maga körül, míg a másik élete bánat és nélkülözés, inség és nyomor volt.

„Mindkettő Isten akarata”, szolt a Halál.

„A kettő közül melyik a szerencsétlenség s melyik az áldás?” kérdé az anya.

„Azt nem mondod meg”, felelt a Halál, de azt tudd meg, hogy egyik a virágok közül saját gyermekedé. Saját gyermeked sorsa, jövője volt a mit láttál.

Az anya rémülten kiáltott fel: „Mond melyik az én gyermekem virága? Szabadítsd meg az ártatlan gyermekem! Mentd meg gyermekemet minden nyomortól. Inkább vedd magadhoz! Vidd el isten országába! Feledd könyveimet, esengéseimet s mindazt a mit tettem!”

„Nem értelek”, szolt a Halál. „Visszakivánod-e gyermekedet, vagy elvigyem az előtted ismeretlen helyre?”

Ekkor az anya kezeit tördelve térdre borult s így könyörgött az Urhoz: „Ne hallgasd meg, mikor arra kérék, a mit te nem akarsz, mert te mindig csak a legjobbat akarsz. Ne hallgasd, ne hallgasd meg kérésemet.

Feje mellére hanyatlott.

Gyermekeit pedig az ismeretlen világba vitte a Halál.

Fordította: —y.

Emlébeszéd.

— Néhai b. e. Nagy Péter ev. ref. püspök halálának emlékkünnepén Nagy-Enyeden 1885. május 10-én tartá Sándor János, nagyenyedi egyházmegyei főjegyző. —

Máté XVI. 18. Te Péter vagy és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszent-egyházamat; és a pokol kapui nem vehetnek azon diadalmat.

A világirodalom egyik remek költeményének versszakai azon ismétlődő sorokkal végződnek: „mind örökké, soha többé!” — kifejezve az elmúlás és öröklet öklését. Együtt is járnak azok, mint a fény és árny — egyik a másikat feltételezi. Testi szemeinkkel ugyan csak a mulandókat látjuk, melyek eltűnnek mint az árnyék, melyekről bármi híven vázolt eseményeik az emlékeztetnek idővel elmosódnak. De lelki szemeinkben a maradandónak, az örökkévalónak fény sugarai tükröznek vissza. S miként a tásti látást a földi légkör teszi lehetővé; ugy az örökkévalót, az érzékfölkötött: a szeretetben, a reményben, a hitben, nemesebb valónk ez élető elemiben szemlelhetjük.

Mulandóság és öröklet: ebben ismerhetjük fel mi emberek sorsunkat és reneltetésünket. Ezt az igazságot mondja ki János apostol ama szép szavaiban: „E világ elmúlik és az ő kivánsága is; a ki pedig — ez elmuló világon — Isten akaratját cselekszi, örökké megmarad.” Ján. II. 27.

Több mint egy félszáz évvel ezelőtt, hogy egyházkerületünk, sőt az egész magyar ref. egyház gyszabza öltözve, sirjába kísérté szeretett püspökét Nagy Pétert. Az ő sirja is csak egy olyan egyszerű domb, mint bárki másé, oly egyszerű domb, melylyel nyugtáztatik, a ki már lefízette a halandóság adóját; az ősz lehulló sárga level-ekkel, a tavasz úde zöld virággal behinté, bevonja mindeniket. És Nagy Péter — ugy mint mások — eltűnt az élők sorából: halandó szem nem látja őt soha többé!

Mit keresünk hát a holtak közt? Miért beszélünk Nagy Péterrel, a ki már nincs; a kinek földi maradványai hasonló módon, hasonló arányban és cziokra dolgoztatnak fel a természet vegyműhelyében, mint egy koldusnak, hülyének vagy gonosztervőnek hamvai. A láthatatlan vegyész hatalmas titkos működése, a mint szerves kapcsolatukból feloldja s ismét szerves vegyületekké alakítja az elemeket — bizonyára nagy mértékben érdekelt mindnyájunkat: csak hogy e műtethez s ez érdekeltőségünkhöz semmi köze Nagy Péternek. A holtak közt hiába keressük az élet.

Amde a szeretet, melylyel ragaszkodunk hozzá; a remény, melyet az ő lelkiismeretes hű munkálkodásának sikere fölöl ápolunk; a hit, melylyel hozzá tapadt lelkünk az általa oly szépen és meggyőzőleg hirdett örök igazságokhoz — dicsőült alakban, örök életben mutatják fel nekünk Nagy Pétert. És ha még fájdalmasan sajnó is szívünk, ha emberileg rágodolunk, hogy őt nem látjuk soha többé, nemes büszkeséggel tölt el, s keresztyénileg megvigasztal a hit, a meggyőződés, hogy ő szellemében s hatásában él és miénk marad mind örökké!

Jézus Krisztus, a ki mint ember szintén sirba szállt, s ki mégis az élet fejedelme — mint egykor az ő buzgó tanítványának — ugy a mi nagyrabesült püspökünknek, az ő hű szolgájának is elmondhatja: „Te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat; és a pokol kapui nem vehetnek azon diadalmat.”

Azonban bárha végtelenül nagyobb az Isten, mint a látható világ, bárha nagyobb a halhatatlan szellem, mint a porba omló test: mi földi emberek ez utóbbiak segédelmével képezhethünk magunknak fogalmat az előbbiekről. Legmagasabb képzetünknek, legelvontabb fogalmainknak is kell lenni érzéki alapjuknak. „A mi Istenben láthatatlan, t. i. az ő örökkévaló hatalmassága és Istensége, e világnak alkotmányából és a teremtett állatokból értjük és látjuk meg.” (Rom. I. 20.) Az emberi lélek szépségét s viszonylagos tökélyét csak az egyéni lét és munkatér keretében foghatjuk fel.

Mikor tehát arról a hitről, buzgóságról, szeretetről — egyszóval kifejezve: arról a kőszikláról akarunk beszélni, melyre építi Krisztus az ő anyaszentegyházát, s mely örökletet biztosít a mi Nagy Péterünknek: az ő egyéni életét s a mezőt, melyben munkált, kell szemügyre vennünk, hogy az elmulóból, mintegy tükörből lássuk, ismerjük fel a maradandót. Ez a tükör a megboldogult Nagy Péternek lelkeszi, tanári és főpásztori tevékenysége.

Ezt akarom Isten segédelmével, a diesöültnek emlékére szentelt ez ünnepélyen bár vázlatosan felmutatni előtetek. Ne nézzetek a szülő csekélységét, hanem annak nagyságát, a kiről bizonyosságot tenni akar. Felejtsetek a ki most e szöszéken áll; kegyeletes érzelmekkel gondolatokat arra, a ki egykor inuen szentlélekkel megteljesedve szólt, kinek hatalmas szava betöltötte a templomot, s mintha még most is visszhangoznék e szent boltozatok alatt!

A hegyen épült város messze földre ellátászik. Nagy Péter is mint lelkes, mint Isten igéjének hatalmas hirdetője, széles körben ismeretes volt.

De az ő gyermeki és ifjúkori fejlődésének menetét ki tudná híven vázolni. — Jézusnak gyermekkoráról csak annyit jegyeznek meg életiról: „A kis gyermek pedig növekedik és erősödik vala bölcsességgel, és az Istennek kegyelme vala ő rajta.” (Luk. II, 40.) S azután, mikor 12 éves korában a templomban értelmes feleleteivel bámulatra ragadván a bölcseseket, szülőivel hazament Názáretbe: „(Jézus pedig) gyarapodik vala bölcsességben, testének állapotjában, s Isten és emberek előtt való kedvességben.” (Luk. II, 52.)

Ennél többet a boldogult Nagy Péterrel is alig mondhatunk. Először említenünk, hogy 1819. ápril 22-ikén született Kolozsvárt, polgári rendű szülőktől. Kiknek gondjuk volt jó nevelést adni gyermeküknek. Azután kolozsvári főtanodánkban nagy szorgalommal és kitünő sikerrel végezte a bölcsészeti, jogi és hittudományi tanfolyamokat. „Tanuló korában kitünő tehetséggel, élénk felfogásával, jó kedélyvel s kedves humorával, sőt ékeskészséggel már ekkor széles körben híressé lett.”

1839. december 27-én mint 20 éves ifjut megválasztották Kolozsvárra segédlelkésznek, mely állomását 1840. jan. 1-én foglalta el. Alig másfél év múlva ugyanoda rendes lelkészszé választották 1841. júniusban s mint ilyen 1842-ben a marosvásárhelyi zsinaton felszentelték, mintán előbb — az akkori szokás szerint — a bölcsészeti és hittanszaki tudományokból a kolozsvári, enyedi és marosvásárhelyi főiskolákban nyilvános szigorlatoknak vetette alá magát.

Hogy ismereteinek tárházát gazdagabba, teljesebbé tegye, egyháztól nyert engedély folytán egy évet töltött a göttingi egyetemen, hol a theol. tudományok mellett a természettudományokat is művelte; mert világos volt előtte, hogy a láthatatlant a láthatókban kell megismerni, hogy a láthatatlan Isten hatalma, bölcsesége, jósága a természet bölcs rendében, szépségében, gazdagságában észlelhető.

Mielőtt azonban az öröklet beszédének sáfüra lehe: meghűlés folytán oly nehéz betegségbe esett, hogy életben maradása is soká kétes vala. Egy egész éven át vívdott a halállal, mignem végre 1844. év tavaszán felüdülvén, visszanyerte munkaképességét, s lelkeszi szolgálatát teljesítette.

Ki tudja? — vajjon az az egy évig tartó nehéz betegség nem volt-e szükséges az ő kiképzetéséhez... Avagy hitünk fejedelméről nincs-e megírva: „ezeket kellett szenvednie a Krisztusnak és ugy menni bé az ő dicsőségébe.”? Mert nem csak világos fő és művelt ész; de érző szív és meleg kebel kell a papnak, hogy hivatásának megfelelhessen. Miképp tudja hálás érülettel méltányolni az örömet és a jóllétet, a ki soha sem izlett fájdalmat? Miképp vigasztalhatná a szenvedőket, a ki nem tudja mi a szenvedés? Nem szorongatott helyzetünkben ismerhetjük-e fel ama remény édességét, a mely meg nem szűnyenit? És ha minden időben szeret is az igaz barát, de a testvér a nyomorúságban tetszik meg. (Péld. XVII, 17.) A szeretet isteni voltát, csodátevő erejét ki tapasztalhatná inkább, mint a szegény szenvedő. A kőszikla rendületlensége hol tűnik fel inkább, mint a viharzó tengeren? Mikor az óriás hullámok játéklabdájává válván, minden eresztékében megrezeg és elmerüléssel fenyeget a hajó: nemcsak a jámbor utasok borulnak térdre, sőt a legzordabb matrózok is imát rebegnek. — Tán a mi Nagy Péterünk is akkor tanult meg oly szépen imádkozni, midőn viharrongált sajkája majdnem elmerülőben volt; akkor látta, akkor vizsgálta szakértőleg a hit örök fényű csillagát, midőn az enyészett szarnylebenése elsötétíté ifju élte egét.

Midőn kitünőleg végezte tanulói pályáját, midőn Erdély három főtanodájában dicséretes szigorlatot tett s külföldi egyetemen is gazdagította ismeretei kincstárát: tán eleget tudott-e? Oh koránt sem! Minden tanodákon és egyetemeken felül van még egy felsőbb tanintézet, az élet iskolája, melyhez a tulajdonképpeni tanulói pálya csak előkészület. Ezen iskola az, melyben holtig tanul a jó pap. Természetes, hogy a jó előkészület a siker egyik biztosítéka. „A kinek van, annak adatik; a kinek nincs, a mije van is elvétetik tőle.”

A ki az élet iskolájának tanfolyamát komolyan veszi, nem lehet közönyös az ő minőségére vonatkozó bírálatok iránt. — Pályája kezdetén Nagy Péter sem volt ment az ifjai önhittségről. Mint ifju papot kedvenczév fogadta, elkényezteté a közönség. A tágas templom alig volt képes befognadni az ő beszédei meghallgatására özönlő sokaságot. Nem csoda, ha — mint ifju embert — a tömjénfüst kissé elszedítette.

Egy alkalommal egy külvárosi hitsorsostól, midőn hazament az isteni tiszteletéről, azt kérde honn maradt hitestársai: „Nó hát mit prédikált az új pap?” „Bizony nem igen öröndetes dolgot, — felel amaz — mert azt prédikálta, hogy három hét múlva világvége lesz!”

Ez egyszerű párbeszéd fölébe ment az ifju lelkesnek; hogy az ő művésziileg egybealkotott s kiváló ékeskészséggel öntetszőleg eléadott prédikációjából minő tanúságot vont ki az ő jámbor halgatója! Ez ösztönül szolgált, hogy szigorubb bírāja legyen önmagának; ösztönül szolgált, hogy az örök igazságokat ne csak ékes nyelven, hanem minél tisztábban, világosabban, mindenki által ért-

hetőleg igyekezzék kifejezni. Midőn életének e kis epizódját lelkeszi pályára készülő tanítványainak előadta, tanulságul hozzátette: „higyjék el barátim, — magamról tudom — 30 éves kora előtt senki jó prédikációt nem írhat. Akár így is mondhatta volna: „az élet és az emberi szív ismerete nélkül senki jó pap nem lehet.” — E nélkül az ember által megszereshető leggazdagabb ismeretkincs csak forgalomból kiment pénzjegyek halmaza, melyekből élni, ruházkodni, az élet szükségleteit fedezni nem lehet. E nélkül a legélesebb észszel, a leghatalmasabb emlékezettel elsajátított tudomány csak prométheusi szobor, melyből az égi tűz hiányzik. Megtanulhatod elejétől végig a bibliát, úgy hogy annak minden tételére, szavára azonnal rámutass, tisztában lehetsz annak szerkezetével, történetével, magyarázatával: — az Istennek folyton tartó élő kijelentése nélkül nem érted abban az öröklet beszédét.

A Krisztust, aki megfeszítetett, csak azok hirdethetik méltóképpen, a kik megismerték a feltámadott Krisztust, az élet fejedelmét, a ki velünk van mind a világ végezetéig.

Ezt az élő kijelentést tanulmányozta mindenek felett a mi Nagy Péterünk. Éles szemekkel, nagy érdekekkel vizsgálta a szív legtitkosabb redőit, a hol a hajlamok, vágyak, szenvedélyek finom hajszálgyökerei fogamszanak. Ismeretesekek lőnek előtte a szív mély tegezenek fenekén rejő iszap ugy, mint az ott található drágagyöngyök. Ismerte ugy annak vegyelemeit, mint ennek értéket. Ismerte az embert erényeivel, melyek felmagasztalják, s bűneivel, melyek lealázzák; és megismerte az embert, az istenfíat, ki megtöri a bűn hatalmat.

És ezen ismeret folytán teljeseedett meg szentlélekkel, hogy mikor ihletteljesen szóla az Isten igéjét, mindenek hallották őt saját nyelvükön szóló, a melyben születettek, ifjak és öregek, boldogok és szomorkodók, tudósok, tudatlanok, a társadalom minden rendű és rangú tagjai megértették s örömmel hallgatták, mert „a szív nyelvén beszélt”, — s miként a magasb rangúak, ugy a szegény nép fíának kebleben van a szív, ugyanazon eredeti hajlamokkal, az öröm és fájdalom iránt hasonló fogékonysággal s kisebb-nagyobb mértékben kifejtett értékkel a jó és rossz közti különbség iránt.

Ama bölcs tanító, Pál apostol a hitben gyöngéket tejjnek itálával táplálta, az erősebbek számára tartván fenn a keményebb eledeleket. Nagy Péter bámulatos tapintattal és művészettel tudta elkészíteni a szellemi tápszereket, ugy hogy midőn azokkal a legfínnyásabb izlett kielégítette, egyszersmind a nép egyszerű fíat is táplálta, erőllálta, erősítette. Egyházi beszédeiben a keresetlen természetesség és a művészet egyaránt feltalálható volt, mint pl. Petőfi kölészeteiben. Irályától távol volt nem csak az üres hangzatosság, de minden fölösleges cziczoma. Szép és igaz gondolatai, eszmei bájló egyszerűségben sorakoztak egymásután, s mégis egészen véve ragyogó irályt tüntettek fel. Olyanok voltak beszédei, mint izléssel berendezett virággyagok, melyeken a nap fénye ömlik el.

Csoda-e ha, a tágas templom alig volt képes befognadni a hallgatóságát, mikor ő hirdette az örök élet beszédét? Csoda-e, ha beszédén — mint Jézusén egykor — „elálmélkodék a sokaság, mert tanítja vala őket nagy méltósággal.”? (Mát. VII, 28. 29.)

Hallottuk azt az állítást, hogy nem a papért, hanem a mit a pap hirdét, az Isten igéjéért kell menni a templomba. Mintha a templomi tanítás, az együttes ima — a pap személyiségétől eltekintve is — elegendő vonzerőt gyakorolnának a vallásos kedélyekre. Tévednek a kik ezt mondják, s elárulják, hogy nem ismerik az ember lelki világát és a vallás lényegét. Hiszen a vallásos meggyőződés, maga Isten, kiről vallást teszünk, Isten parancsai, az erkölcsi örök törvények sokkal egyéniébb jellegűek, mintsem azok hirdetője, tolmácsolója a lelkes egyénisége közönyös lehetne még a legvallásosabb előtt is.

Hiszen amaz örök íge is, mely Istennél kezdettől fogva meg volt, de e világ meg nem ismerő — csak akkor gyakorolható üdvéző hatalmát, mikor egy kiváló embernek, Jézus Krisztusnak egyéniségében megszemélyesült; — mikor az emberek látták az ő dicsőségét, ugy mint az Atyának egyetlen egy szülöttének dicsőségét.” (Ján. I. 14.)

(Vége köv.)

A nagyenyedi ref. egyházmegye tavaszi rendes közgyűlése.

A nagyenyedi ref. egyházmegye képviselöte évi rendes közgyűlését folyó évi május hó 10. és 11-ik napjain tartotta meg az egyházmegye székhelyén, Nagy-Enyeden, melynek lefolyásáról lapunk olvasóit a következőkben értesítjük.

Miután a néhai főtiszt. Nagy Péter, az erdélyi ref. egyházkerület felehdetlen emléktü nagy püspöke és királyi tanácsos emlékére, a reformátusok templomában megtartott lélekemelő gyászünnepe ly véget ért, az egyházmegye képviselöetének tagjai nt. Hege d ü s János esperes vezetése alatt nagyszámmal az új város háza tanácstermébe vonultak fel.

Esperes aa. mi lyes melegséggel üd jelenlevő tagjait, kü néhai b. e. főpásztor kegyelet adóját, — évi életmozzanatairól elintézésre váró ügy befolyanak. — Ezután ismertetésére térvén ad kifejezést, hogy általa az erősödés, való előbbre haladás a bezárult esztendő amott mutatkozta részint közörvényes volt — orvossoltattak bölcs intézkedései al

Végül a megúj házmegye halottjairól közgyűlés ügyei fel ma mar elnemult a totta keblükből a kesedés lángját. Az főleg méit, zyklyalvi egyházközség egyik vath Sándort, mint kedett szellemü mu

Közgyűlés a élenken megéjlenzi, ezt követő eljenzés számba, mely után ezen gyűlésen szép lakó képviselők köz szemben feltűvő kökül az egy S z e n lent meg s még az hogy elmaradásuk

A gyűlés meg más nemü fontosab véleményadásra biz latára közgyűlés eg órában megtartott beszéd legálább 30 egyházkerület kívá ezután még fennmá özvegy-árvai alap költségeit egyelőre gyámalap penztára.

Ezzel közgyűl vén, tagok a vend

Délután fél 4. lelkesz lakásán a h sét, melynek végezt árvai gyámalap állás készült számadás y örömmel jegyezhejt les folytatn az új alapítóke. — pár trt — Ugyancsak a d üléseztek.

Hétlön azaz r esperes elnöklöte al vevén, első tárgy: az ügye miben léterül.

Közgyűlés az szomorító tapasztal némely egyházközség azzal a lelkiismeret érdekében minden akarják megérteni, nem lehetséges, m de nem is szabad k egyházközségeink s fekszik. Azon 1100 enyedi egyházmegye alatt álló nagyenyed ciklus 2-ik évre csak 478 frt 80 k beszolgáltatva.

Közgyűlés es péseket késedelem a még he nem sz minél előbb befoly 30. előtt illetékes.

Olyastatik az hogy „a krajezáros kérelmes egyház r lag engedtesék el kérelmező egyház fedezett új építkez

Ezen kérvény lett hozva, hogy k kötetettségeknek a nem tesz eleget a zás által döntetett közgyűlés körelmez

Esperes aa. mindenekelőtt a nála megszokott szíves melegséggel üdvözi az egyházmegye képviselőinek jelenlévő tagjait, kik összegyűltek egyfelől azért, hogy a néhai b. e. főpásztor Nagy Péter emlékének megadják a kegyelet adóját, — másfelől, hogy az egyházmegye mult évi életmozgatairól maguknak tudomást szerezzenek s elintézésre váró ügyeinek elintézésébe tanácskozással befolyanak. — Ezután az egyházmegye mult évi életének ismertetésére térve át, azon öröndetes tapasztalatának ad kifejezést, hogy a nagyenyedi egyházmegye kebelében általában az erősbödés, az erkölcsi, szellemi és anyagiakban való előbbre haladás kétségtelen jelei voltak felismerhetők a bezárult esztendőben is. Orvoslásra váró bajok imitt-amott mutatkoztak ugyan, de ezek részint közigazgatási, részint köztörvényszéki uton — a meenyire lehetséges volt — orvosoltattak, részint az egyházmegyei közgyűlés böles intézkedései által való orvoslásra várakoznak.

Végül a megindulás hangján emlékezik meg az egyházmegye halottjairól, kik ezelőtt egy esztendővel az egyházmegye ügyei felett még velünk együtt tanácskoztak és ma már elmúlt ajkaikon a szó, a halál hús szele kioltotta lelkükből a haza és egyház ügyei iránti nemes lelkesedés lángját. Az egyházmegye mult évi halottjai közül főleg mélt. zeykfalvi Zeyk Károlyt, mint a nagyenyedi ref. egyházközség egyik volt derék világi képviselőjét és Horvath Sándort, mint a m.-déseai ref. egyházközség emelkedett szellemű munkás volt lelkészét emelte ki.

Közgyűlés a megnyitó beszéd végeztével esperest élénken megéljenzi. A megnyitó beszéd elhangzása és az ezt követő éljenezések lecsillapultával, a tagok vétetnek számba, mely után közgyűlés megalakul. Közgyűlés tagjai ezen gyűlésen szép számmal vettek részt, főleg az Enyeden lakó képviselők közül mondhatni egy sem hiányzott. Ezzel szemben feltűnő volt, hogy az egyházmegyei gondnokok közül az egy Szentpáli Ignác kivételével egy sem jelent meg s még annyi fáradságot sem vettek maguknak, hogy elmaradásukat indokolják.

A gyűlés megalakulása után a bejött kérvények és más nemű fontosabb ügyek tanulmányozására és azokban véleményadásra bizottságok küldettek ki. Esperes ajánlatára közgyűlés egyhangulag kimondja, hogy a délelőtti órákban megtartott gyászünnepeken mondott ima és emlékbeszéd legalább 300 példányban nyomassanak ki és az egyházkerület kiválóbb férfainak küldessenek meg, az ezután még fennmaradó példányok pedig az egyházmegyei özvegy-árvai alap javára árusítsassanak el. A nyomás költségeit egyelőre fedezze az egyházmegye özvegy-árvai gyámalap pénziára.

Ezzel közgyűlés tanácskozásait ezen napra bevégezvén, tagok a vendégszerető házigazdák asztalai mellé távoznak.

Delután fél 4 órakor kezdődőleg Szilágyi Farkas lelkész lakásán a házassági törvényszék tartotta meg ülését, melynek végeztével az egyházmegyei lelkész özvegy-árvai gyámalap állásáról, a mult 1884-ik évre vonatkozólag készült számadás vizsgálatát meg. Ezen alap állásáról örömmel jegyezhetjük meg, hogy az a lelkiismeretes kezelés folytán az újabb időkben évről-évre gyarapszik és az alapítóké. — pár frt hijával — már 7000 frtra emelkedett. — Ugyanezak a delutáni órákban az egyes bizottságok is üléseztek.

Hétfőn azaz május 11-én d. e. fél 9 órakor közgyűlés esperes elnökelete alatt tanácskozásainak sorrendjét újra felvén, első tárgy: az országos segélyalpra vonatkozó adózás ügye miben létéről jelentéstét.

Közgyűlés az ezen ügy állásáról jelentésből azon elszomorító tapasztalatot merítette, hogy egyházmegyénk némely egyházközségei ezen adózás körül nem járnak el azzal a lelkiismeretességgel, melyet országos közalapunk érdekében mindenik egyházközségtől megvárunk. Nem akarják megérteni, hogy ezen adózás elől többé kitérni nem lehetséges, mert az szentesített törvényen alapszik; de nem is szabad kitérni annak, kinek szegénységgel küzdő egyházközségeink sorsa csak legkisebb mértékben is szíven fekszik. Azon 1100 forint 20 król, mekkora összeget az enyedi egyházmegye egyes egyházai, a püspöki vizsgálat alatt álló nagyenyedi egyház kivételével, a három éves ciklus 2-ik évére beszolgáltatni tartoznak, ez ideig még csak 478 frt 80 kr folyt be, 621 forint 40 kr még nincs beszolgáltatva.

Közgyűlés esperest megbizva, hogy a szükséges lépéseket késedelem nélkül tegye meg arra nézve, miszerint a még be nem szolgáltatott 621 frt 40 kr közpénztári adó minél előbb befolyjon s az adózási év lejártá, azaz június 30. előtt illetékes helyre felküldhető legyen.

Olvastatik az aranyosgyéresi egyház aziránti kérése, hogy „a krajczáros életőke” címűn fizetendő évi illeték kérélem egyház részére a mult 1884-ik évre vonatkozólag engedtessek el. A kérelem azzal van indokolva, hogy kérelmező egyház a mult évben is jelentékeny összeggel fedezett új építkezést vitt véghez.

Ezen kérvény élénk és hosszas vitát idézett elő. Fel lett hozva, hogy kérelmező egyházközség erre vonatkozó kötetettségének nem tesz eleget akkor, ha építkezik, és nem tesz eleget akkor, ha nem építkezik. A kérdés szavazás által döntetett el, még pedig olyan értelemben, hogy közgyűlés kérelmező egyházat ezen kérelmével elutasította.

Ezután Sándor János egyházmegyei főjegyző olvasta fel az egyházmegye mult évi életét feltűntető évi jelentését.

Ezen évi jelentések évek óta az egyházmegyei közgyűlés figyelmét teljesen lekötvé szokták tartani. — Ugy történt ez alkalommal is. Közgyűlés elejétől végig a legéberebb figyelemmel haligatta a nagy gonddal összeállított terjedelmes szép évi jelentést. — Fel vannak ebben tüntetve az egyes egyházak életmozgatai hiven, a legapróbb részletekig. A vizsgálat alkalmával észlelt hiányok szeretettel ugyan, de szigorú érzettel soroltatnak elő. — Olyan volt ez, mint egy tükör, melyből az egyházmegye erkölcsi, tanügyi és anyagi ügyeinek állapota a legtisztább világitás mellett felismerhető.

Ezen jelentés szerint az egyházmegye összes lélekszáma — a püspöki vizsgálat alatt álló enyedi ref. egyházközség lélekszámától eltekintve — 20,376. A mult évi emelkedés születések és áttérések folytán 485. — A tankötelesek száma 6—12 éves korig 2798.

(Folyt. köv.)

A magyarigeni tagosítás ügyében.

Déván, 1885. május hó 10.

Az asszonynepi tagosítás mérnökvalasztási tárgyalása alkalmával ez év április 10-én, melyre magam is pályáztam, de arra elfoglaltságom miatt személyesen nem jelenhettem meg, — felhozta valaki ellenem a „Közérdek”-ben a magyarigeni tagosításra vonatkozó egyik vádoló közleményt, s miután ez alkalommal jelen nem voltam, nem is védekezhettem s így a vállalatot elejtettem.

Nem a vállalatotól elejtésem fájdalomában, — hisz higgye el az ottani tisztelt birtokosság, hogy az legkevésbé sem alterál, annál is inkább, miután éppen az ottani birtokosság iránti vonzalomból és tekintetekből oly olesó árt szabtam, mely valószínűleg csak anyagi károssal végződött volna, — hanem saját önzertem és mérnöki reputatióm tekintetéből a vádat abban hagyni lehetetlen lévén, sikerült a „Közérdek”-nek azon számát, t. i. az ez év január hó 25-iki 4. számát megkeríteni, melyben január 16-ról Magyar-Igenből „Egy kisbirtokos” aláírással a magyarigeni misseriak soroltatnak fel s azok közé első sorban a m.-igeni tagosítás vétetik fel s abban egyik főokozójának Szent Lázár, — megtisztelő elnevezéssel — én vádoltatom.

Higgye el a tisztelt lámentáló ur, hogy cikkének elolvása után azon meggyőződést szereztem magamnak, miszerint se Krupp, se Armstrong, sőt még Ucházsius-ágyu lövegekkel, hanem némi silány — disereditbe jött mitrailleus söréttel van dolgom! — Mindazonáltal magam iránti kötelességemnek és kiválólag a szakemberek felvilágosítása tekintetéből köaytelen vagyok a dolgot rideg valóságában előadni.

Ha jól emlékszem 1881. őszén a szó szoros értelmében az országutóról elfogatván, visszavittem M.-Igenbe, hogy ottan a valaki által importált Riesenberger nevű mérnök által olváltat és — kérem jól megjegyezni — törvényesen hitelesített felvételi munkálatok alapján (miután Riesenberger időközben megszökött) a k i o s z t á s i munkálatokat elvállaltam.

Miután tehát a felvételi összes munkálatok törvényesen hitelesítve voltak, a beszés, elhelyezkedés jegyzőkönyvileg megállapítva, biztosítva volt, ezek alapján azon könnyelműséget csakugyan elkövettem, hogy a kiosztási munkálatokat, — melyek rendszeres körülmények között két hónapnál többet igénybe nem vehettek volna — 40, azaz ird: negyven krajczáron holdanként elvállaltam.

Kötelezettségemnek megfelelően, azon év telén M.-Igenbe mentem és beszállásolva magam a mérnökséget egykorló fiammal együtt Ferenc József-rend lovagja: mélt. Kiss Bálint ur vendégszerető házában, hozzá kezdettünk én, fiam és Kiss Bálint ur ömitga — mint igazán szakavatott egyen — az összes felvételi és hitelesített munkálatok revidálására és megismertetéséhez.

Már az első 5—6 napi kínos utánnézés, vizsgálás után mind én, mind pedig mélt. házigazdám azon meggyőződést szereztek magunknak, hogy az egész felvételi, hitelesített munkálat oly valami f e r e z m ű, melynek alapján tisztességes felosztási munkálatot készíteni teljes kép telenség.

Hivatkozom állításom valódiságára az összes ottani tisztelt birtokosságra, a kiknek ezt nyíltan megmondottam.

Sok minden tekintetek, melyeket iten ildomosság tekintetéből felhozni nem akarok, arra birtak, hogy kisérlem meg a vastag, el nem halgatható hibákat egy törvényes általános reámbalátio ezimén helyrehozni, minek következtében ezen szomorú állapot részletezésével a gyulafehérvári kir. törvényszéknek arról jelentést téve, kérttem küldendő ki az eljáró kir. törvényszéki bírót a helyszínére. Jelentésemnek és kérelmemnek a kir. törvényszék eleget téve, ki is rendelte a kir. törvényszéki eljáró bírót a helyszínére, a kinek közreműködésével 14 napon át az egész felmért határt párcelláról-párcellára megjártuk, reámbalátuk, a legzavarosabb és feltűnőbb hibákat kiigazítottuk, a könyvekbe ké k tentával bévezettük, (mert hát a hitelesítés alkalmávali vonalok, kiigazítások stb. vörös színrel jelezvék), miáltal a térkép és könyvek csakugyan tá-

tonirozott szereszenhez lettek hasonlóvá! Igen, de a törvényes reámbalátio alkalmával kétséget kizárólag kiderült, hogy a nem is szelvényenként, hanem „can amare” darab papíronként eszközölt felmérési munkálatokban oly absurd hibák léteznek, melyeket úgy hagyni teljes lehetetlenség, és így az eljáró kir. törvényszéki bíró és később a kir. törvényszék végzése alapján odautasítottam, hogy az egész aldulót „Kopács” neve alatt, u j r a felmérjem és azt a hitelesített munkába beillesztem.

Ezen pótmérést, — mely később hitelesítő mérnök Malom Zsigmond ur által pótlólag hitelesített is, — megtéve, kiderült, hogy még a párcellák fekvése sem hasonlít egymáshoz, továbbá hogy a felvételi munkálatokban olyan több részlet lett felvéve, melyek nem is tartoznak Igen, hanem Czelna határához! — Továbbá az ugynevezett 3. és 4 dik felvételi szelvény, vagyis lap, összeillesztésénél mintegy 50 öl s z e l e s nyílás van! — Később újból jelentést tettem a kir. törvényszéknek, felhozván, hogy már a reámbalatióal (eljáró kir. törvényszéki bíró Gvárdásoni ur is meggyőződést szerezvén magának arról) kiderült, hogy úgy az összes belsőségek, mint szőlők felvétele hibás, minek következtében ezen összes, mintegy 400 holdat tevő terület újbóli felmérése rendeltetett el a kir. törvényszék által.

Osiktapolezai Lázár Farkas.

(Vége köv.)

LEVELEZÉS.

Magyar-Igen, 1885. május 11.

Az 1848—49-ik évi pusztítások a magyarigeni ev. reformátusok templomának toronyórját sem hagyták érintetlen, pedig annak nemesak a magyar, hanem a más nemzetiségű magyarigeni lakos is hasznát vette.

Azóka a magyarigeni református egyház toronyórja nem mutatta az időt s a csöndes éjben az utczán járó éjji ór nem hallhatta annak kongását s nem is tájékozhatta magát az idő felől. Ugy a szegény ember is, kinek órára nem igen telik, csak a nap után tudta némileg meghatározni az időt.

A fennirt bajon segíteni volt ezélja a folyó hó 10-én tartott tavaszi mulatságnak, mely fennirt óra javára M.-Igeben tartatott, rendezve Kiss Elek tanító és Borbás Károly postatizst által.

Kedélyesebb időtöltésben rég nem volt alkalmunk lehetni.

A multság a legfesztelenebb jó kedvvel tartatott meg a r. catholikus tanítók kertjében, honnan is csaknem éjféltkor távozott el a mulató közönség. Mind a tánczosokban, mind a tánczosnőkben hiány nem volt. A négyeseket körülbelöl husz pár járta.

Szünet alatt megterültek az asztalok s vig lakoma közben megkezdődtek a pohárköszöntők, melyeknek sorát tövisi plébános Csató Ferencz nyitotta meg, éltetve „Hegyalja” lelkes közönségét. Utána Lukátsfy Victor a magyarigeni járás orvosa mondott pohárköszöntőt a megjelent vendégekre.

Köszöntötték még Sántha János magyarigeni plébános, Konez Albert s mások. Fel lettek köszöntve: Csató Ferencz, Lukátsfy Victor, Sántha János, Konez Albert, Horváth László, a két rendező Kiss Elek és Borbás Károly s még többen, különösen a vendégek közül.

Lukátsfy Victor egy pohárköszöntőben éltetve a magyar közművelődési egyület, ennek javára egy nyári multság megtartását indítványozza. Mi is a legnagyobb lelkesedéssel elfogadtatván, megtartása ezen mulatságnak pünköshti ünnepek harmadnapjára tüzetett ki.

Ezen kedélyesnek ígérkező időtöltésre már a szent ezél érdekében is bátrak vagyunk felhívni a t. közönség figyelmét.

Nem zárhatom bé tudósítáomat, hogy Kiss Elek tanító és Borbás Károly postatizstnek önzetlen fáradozását fel ne említem, kik igazán mindent elkövettek, hogy a mulattatót a haznossal összekössék, s a közönségnek nemcsak kedélyes időtöltést szerezzenek, hanem egy jótékony-czélú is előmozdítsanak.

Sok ily derék hazafit óhajtunk!

Egy jelenvolt.

VEGYES HIREK.

— Az erdőlyrészi magyar közművelődési egy-let lapunk számára a 137. számú gyűjtőivel sziveskedett megküldeni. Felhívjuk megrónk lelkes közönségét, hölgyeket, férfiakat, gazdagot, szegényt minden különbség nélkül: pártolják tehetségükhöz mérten ezen hatásaiban és eredményeiben kiszámíthatlan fontosságú ügyet. Az alapító tagok 5 év alatt befizetendő 100 frtot, avagy ily értékű kötvényt, értékpapirt, a rendes tagok 6 éven át évenként 2 frtot, avagy egyszerre 10 frtot, pártoló tagok, kik 3 éven éven át 1—1 forintot fizetnek. Elfogadunk továbbá bármilyen csekély adományt is, ami a jótékonyczélú előmozdítja. Az adakozásokat, aláírásokat lapunk szerkesztőségéhez kérjük küldeni. A „Közérdek” szerkesztősége.

— **Az országos kiállítás** látogatása mind nagyobb mérvet ölt. Nemcsak hazánk lakói, hanem a külföld is teljesebb figyelemmel részesíti. Bécs főváros tanácsa és képvisellete, a bécsi „Concordia” irodalmi egyesület testületileg jelennek meg. Franciaország, Anglia hivatalos biztosságok küld tanulmányozásra. Ez alkalommal felhívjuk a kiállítás látogatói kíváncsi figyelmét az éppen most megjelent „Kiállítási kalauz”-ra, mely csinos vászonkötésben, kényelmes zsebkönyvben, 65 szép képpel díszítve, Balogh Vilmos (megyénk jeles fia) kiállítási titkár, Toldy Ferenc és Gelléri Mór szerkesztésében 50 kr áron kapható. Részletes utasítást ad a látogatóknak úgy Budapest, mint a kiállítás tanulmányozására, ez utóbbit pontos térképpel is könnyébbítve. A hivatalos adatok, melyek alapján össze lett állítva, a gondos figyelem, melyet a Budapesti tájékoztató minden szükséges tudnivalót felsorol, a szerkesztők kiváló díszletére szolgálnak. Figyelmeztetjük végül olvasóinkat, hogy a kiállításra menet-térít jegyet váltók a gyorsvonattal mehetnek s jöhetnek egészen Budapestig és vissza, természetesen csak a II. ik osztályban.

— **Dr. Bárdai Sándor** orsz. képviselőnk, mint a „Vizjogról” szóló törvény egyik szerzője, a képviselőházban, egyszersmind a törvényjavaslat előadója is volt. A nagy napig tartott vitában fáradtságos, de kiváló buzgalommal összeállított művének létesülését biztosította, s ez által egy újabb, jól kodifikált törvénnyel segített az országban létező hiányt teljesen pótolni.

— **A nagyenyedi ref. egyházmegye** 100 ftt alapítvánnyal az erdélyi magyar közművelődési egyesület alapító tagjai sorába lépett. Az enyedi egyházmegyéhez méltó nemes és hazafias eljárás. Vajha mindenik hazafias érzelmű és gondolkodású erkölcsi testület követné ezt a szép példát. Reméljük.

— **Az erdélyi ref. egyházkerület közgyűlése** br. Kemény Gábor egyházkerületi főgondnok folyó évi május hó 28-án Kolozsvárra hívta össze. Ezen egyházkerületi közgyűlésnek fontosabb tárgyai a következők lesznek: 1. Boldog emlékü Nagy Péter ev. ref. püspök gyásznapja. 2. Püspökválasztás. 3. Egyházkerületi házirendjéről újabb folyóvá tett 1000 ftt segély kiosztása. 4. Választások a) országos segélyalap bizottságba egy rendes és egy póttag, b) br. Baldácsi alapítvány kezelő bizottságba egy rendes tag, c) gondnokok választása.

— **Nyilvános számadás.** Magyar-Igenben május 10-én az ev. ref. toronyóra kijavítását alap javára rendezett májusi tiszta jövedelme 29 ftt 13 kr volt. Ez alkalommal felülfizettek: Boros Antai 1 ftt 50 kr. Lukátsfy Viktor 1 ftt, Konec Albert 1 ftt, Váradi János 1 forint, Tyukodi Lajos 1 ftt, Deutsch Máttyás 50 kr, Egy hegyaljai porszem 60 kr, Egyedy János 50 kr, Bares Kristóf 50 kr, Herczeg Miklós 50. Bürger Mártonné 1 ftt, Johan Laurenczi 50 kr. Ugyancsak ez alkalommal tek. Lukátsfy Viktor járási orvos ur felhívására az erdélyi kulturgylet javára is történt adakozás és pedig: Csató Ferencz tövisi plébános 2 ftt, Lukátsfy Viktor 1 ftt, Dapsy Frigyes 1 ftt és Pfauzer Lajos 1 fttot, és így összesen 5 ftt. Ezen öt ftt átadott tisz. Sántha János róm. kath. plébános urnak, mint hegyaljai vidéki kör ideiglenes pénztárnokának. Fogadják a nemes szívű felülfizetők és adakozók a rendező bizottság hálás köszönetét. M. Igen, 1885. május 11-én, a bizottság nevében Borbás Károly és Kiss Elek.

— **A püspöki vizsgálat alatt álló nagyenyedi ref. egyházközség** képviselőinek f. évi május-hó 26-án, azaz pünkösd harmadnapján a délelőtti isteni tisztelet végzetével, helyt a templomban közgyűlése leend. Ezen évi rendes képviselői közgyűlés tárgyai: a) Az egyházközség képviselő testületének szabályszerű megújítására vonatkozólag a szükséges intézkedések megtétele, b) a kebllyi egyháztanács egyharmad részének választás útján megújítása, c) a képviselői közgyűlés elibe tartozó rendes folyó ügyekben határozat hozatal. Nagy-Enyed, 1885. május 16-án. A nagyenyedi ref. egyházközség előljárósága.

— **Hymen.** Weksler Ferencz, törekedő ifjú kereskedőnk f. hó 16-án délután tartá esküvőjét Lőrincz Mari kisasszonnyal a polg. leányiskola ideiglenes tanítóujjával nagyszánu násznép jelenlétében.

— **A nagyenyedi Bethlen-főtanoda** vonós zenekara Vajna Károly és dr. Farnos Dezső urak közreműködésével Zaida János karnagy ur vezetése alatt 1885. jun. 6-án, szombaton a városbáz színterében a „Kápolnán” állítandó emlékoszlop alapja gyarapítására tánczezal egybekötött hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. „Le Solitaire” nyitány, Caraffa M.-tól, előadja a zenekar. 2. „Magyar Rhapsodia” Liszt F.-tól. Zongorán előadja Vincze Danielné urhölgy. 3. „Magyar királydal” Liszt F.-tól, éneklők: Krizmanits Vilmosné urhölgy, Kis Ilona, Radó Mariska, Sikorszky Matild, Toezauner Vilma, Gerger Otília, Kiss Sarolta, Lázár Irén kisasszonyok és Ferencz Samu, Farkas Sándor, Kovács Antal, Veress Károly, Bartha József, Gönczi István, Gönczi Pál, Kovács Albert urak, a zenekar kísérete mellett. 4. Tilinkó solo, előadja Nagy András II. th. ur. zenével kísérik: Zaida János, Wlassák Vilmos, Benedek Árpád urak. 5. Szavaltat, előadja Krizmanits Vilmosné urhölgy. 6. Bandita Borda, „Ernáni” dalműből

Werditől, a zenekar kísérete mellett éneklő a nagyenyedi dalkör. 7. Nagy Aria „Hunyadi László” dalműből. Erkel F.-tól, előadja a zenekar. E jótékonycélnú hangverseny a kiállítások szerint fényesen sikerül. A folytonos próbák a egylezetesebb estélyre jogosítanak.

— **A Bethlen-főtanoda növendékeinek** a pünkösti szünidő május 20-án fog megadni és tart június 1-ig.

— **A nagyenyedi ref. egyházközség** kebelében az ez évben konfirmált ifjak felvételi ünnepele folyó hó 14-én ment véghez a templomban, díszes közönség jelenlétében. A kikerdezés 12 óra délutáni 4-től 6 óráig történt meg. A felvételi szép ünnepele emelésére közreműködött a főtanodai zenekar és a theologiai dalkar is. Konfirmáló lelkész dr. Bartók György. Felvételtett ftt 60, leány 22, összesen 82 ifjú növendék.

— **Elismervény.** Alólított elismerem, hogy t. Borbás Károly és Kiss Elek uraktól, mint egy nyári multság rendezőtől 29 ftt 13 kr (huszonkilenc forint és tizenhárom krajczart) a magyarigeni ev. ref. egyházközség tornyában levő óra kijavítási alaptökeje javára takarékpénztárba helyezéséig kezembhez vettem. Midőn ezt elismerém: fogadják a jótékony célelert buzgó rendezők egyházközségemnek, mint magamnak hálás köszönetét. M. Igenben, 1885. május 12-én. Nagy Károly, ref. lelkész.

— **Az első nagy zivatar** erős záporral f. hó 15-én délután tört ki. A megelőző napokon többször esett, mi feltehető jótékony hatással volt a hosszas szárazság által leperzselt, kiszáradt növényzetre, melynek a fagyos szentek nem ártottak. Gyümölcs és szőlő szép terméssel bíznakak, széna kevés, gabonatermes valószínűleg csekély lesz. A kukorica szépen kelt s nagyon sok helyt kapálni lehet a jó időjárás folytán.

— **Vonatkiállítás.** Az első nagyobbmérvű szerencsétlenség f. hó 14-én a Brassó felől délután jövő omnibusz történt meg városunk területén, és pedig éppen a pályaudvarban. A mozdony, a szerkesi s még pár teherkocsi rendes menetben haladtak elő, de egy romániai kukoricázval telt kocsi a váltónál a másik pár sínre ment — s maga után vonta a személykocsikat is, — az előtte levő, de rendes sínáron haladó üres kocsit pedig lerántotta, teljesen felfordította s az így támadt összeütközés folytán két terhelt kocsi lezchant s részben összetört, a sinek, talpfák összezuodtak, az utasoknak azonban szerencsére nem történt baja. A mozdony hátrakerült, az éppen maradt kocsikat elővonta s azokkal azután tovább haladt. A pályatest helyreállítása azonnal munkába vétetett. A kár nem nagy, de ha nyílt pályán történik a baj, nem kis szerencsétlenség történhetet volna.

— **(Tüntetés kísérlet.)** Van szerencsém Balázsfalván a folyó hó 14-én este, (a románoknak a függetlenség kiadására vonatkozó emléknappján) felmerült csekélyebb mérvű tüntetést tudomására juttatni. Ugyanis: f. hó 14-én este 8 óra után több városi román polgár Balázsfalva alsó utcáján saját (nemzeti) zenekarával s a cigányzenekarral nemzeti indulók zenéje mellett az ugynevezett „campu libertati” (szabadság mezeje) térségre vonulván ki, az általuk nem tudhatni még, hogy mily mérvben s minő alakban tervezett tüntető ünnepelet azzal kezdették meg, hogy egy reppentyűt bocsátottak fel s eközben román nemzeti dalt zeneltettek. Az előzőkösre kivonult helyi csendőr őrs azonban nyomban a helyszínén termelt s a tüntetőket a törvény nevében felszólította az eloszlásra; ez meg is történt minden ellentállás, vagy ennek csak megkísérlése nélkül is. Csupán egy Fischer Albert nevű éretlen fiatal iparos intézte társaihoz, az eloszlás után, azon megfontolatlan felszólítást, hogy hozzanak botokat a csendőrök üldözésére. Ez azonban meghallgatást nem nyert, mert mindenki hasztart s a csend többé zavarva nem lett. Ezen csekélyebb mérvű tüntetésen a tanuló ifjuság részt nem vett. Balázsfalvi.

FELELŐS SZERKESZTŐSEK:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 7453—1884.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé, hogy a kir. kincstár végrehajtótól 107 ftt 18 kr tőke, ennek 1881. évi nov. hó 1-étől járó 6% kamatai 26 ftt 16 kr eddigi költség kiegészítésével végett végrehajtást szenvedő krakkói Kriszta Juon ellen, ennek a krakkói 163 számú Újkebeli A+1-3 és 5-7 rsz. alatt foglalt fekvőkre késedelmes vásárló Axente Severu ellen veszélyére és költségére 846 forint megállapított kiállításban Krakkó közeg előjárósági helyiségében 1885. évi május hó 18-án délelőtt 10 óráig tartandó nyilvános árverésen kiállítás áron alól is eladottak.

Venni szándékozók kötelesek a kiállítási ár 10%-ot készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-jeltű arólyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kérelemhez letenni.

A vételért pedig vásárló az árverés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kár, mint letelti hivatalhoz letenni.

Különb az árverés megállapított feltételei alólított telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Krakkó közeg előjáróságánál megtekinthető.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1885. febr. 13-án.

83—84 szám.

1885.

Felhívás

a tulajdoni igények érvényesítése iránt.

Alólított bírósági végrehajtó ezennel közlé teszi: hogy a m. újvári kir. járásbírósnak 1885. évi 18 és 100 számú végzése folytán végrehajtót Sebesy Zsigmond felperes foglaltatott és Szabó József felülfoglaltatott javára végrehajtást szenvedett Söder Rezső és neje Püspöki Eszter ellen M. Sz. Benedeken 154 ftt 64 és 56 ftt 60 kr tőke követelés és járuléki kiegészítésére a végrehajtás helyülított szolgált ingóságok az általánoságban következőleg megjelölt ingóságok: u. m.: 2 tulok, 16 malacz, 1 kocza, 1 lőszeker és házi butorok foglaltattak le.

Ezen ingóságok összesen 643 ftt-ra becsültettek.

Az 1881. évi LX. t. cz. 89. §-ának rendelkezéséhez képest felhívtnak mindazok, akik a fentiek szerint lefoglalt ingóságokhoz tulajdoni igényt támaszthatni vélnek, miszerint tulajdoni igénykeresetüket az ezen hirdetmény keltétől számított 15 nap alatt a m. újvári kir. járásbíróhoz a külföldbeni törvényes következmények terhe alatt benyújtani el a mulasztásuk.

Kelt M. Újvárt, 1885. évi május hó 10-ik napján.

Papp,

kiküldött bírósági végrehajtó.

Sz. 83—84—85

végreh.

Arverési hirdetmény.

Alólított kir. bír. végrehajtó ezennel közlé teszi: miszerint a marosújvári kir. járásbírósnak 1885. évi 18. számú végrehajtást elrendelő és a marosújvári kir. járásbírósnak 1885. évi 18. számú kiküldött végzése folytán Sebesy Zsigmond és Szabó József végrehajtót részére Söder Rezső és neje végrehajtást szenvedők ellen 154 ftt 64 és 56 ftt 60 kr o. é. tőke s járuléki iránt kiegészítésben bíróság feloglalt és 643 ftt-ra becsült ingóságokra a marosújvári kir. járásbírósnak 1885. évi 707. számú végzésével 211 ftt 24 kr tőke, 154 ftt 64 kr után 1882. évi nov. hó 22-ik napjától járó 6% kamatai s eddig összesen 71 ftt 49 kr-ban megállapított költségek iránt a további kiegészítési végrehajtást elrendeltetvén. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében felperes végrehajtó képviselő irásbeli jelentkezésére 6 és 100 számú végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtót, foglaltatott s felülfoglaltatott javára is, a mennyiben ezek is árverést jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103. §-ára, az árverésnek Szent-Benedeken végrehajtást szenvedő lakásán leendő megváltására határnapon 1885. évi május hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája kitűztek, a mikor a bíróság feloglalt 2 tulok, 16 malacz, 1 kocza, 1 lőszeker és házi butorokból álló ingóságok a legtöbbet igényelő, az idézett t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek mellett készpénzért, szükség esetén a becsaron alól is el fognak adni. Ezzel rsmind felhívtnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárban a végrehajtót követelését megelőző kiegészítés tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott t. cz. 111. és 112. §-ai értelmében az árverés kezdetéig alólított kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a későbbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

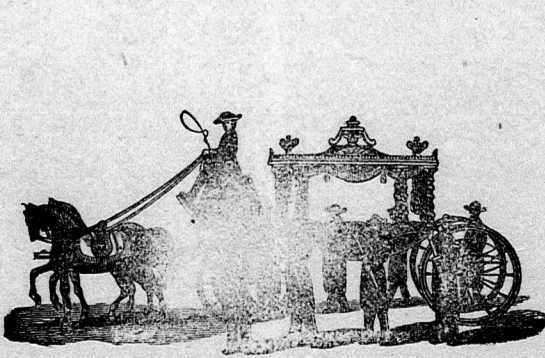
Kelt M. Újvárt, 1885. évi május hó 11-ik napján.

Papp, kir. bír. végrehajtó.

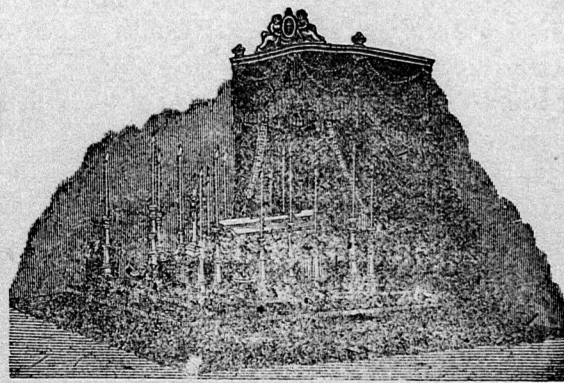
Van szerencsénk a nagyérdemű városi és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy

esetleges halálesetek alkalmára

GYULA-FEHÉRVÁRT, A PIACZ-SORON

egészen
UJONNAN
és
FÉNYESEN
berendezett

TEMETKEZÉSI INTÉZETET
nyitottunk.

Főtörekvésünk odajáruland, hogy a lehető legjutányosabb ár, pontos és gyors szolgálat által a nagyérdemű közönség teljes megelégedését kiérdemeljük.

Gyula-Fehérvárt, 1885. május hóban.

Tisztelettel

DUDUCZ PÉTER és TÁRSA,
temetkezési intézet tulajdonosok.

2-3

Szerkesztői
Nagy-Enyedi
A KIADÓHIV
hova
lap szellemi
közlemények

Kiadóhiv
Wokál János Könyv
hova
az előfizetéseket
bérmentesen
Kéziratok nem a

Mikor kisd
a keresztyén v
örömmünnepe: a
az erő és szeret
lett kitöltése ö

Össze vala
tanítványok ott
városában, Jeru
első husvét, ü
ekkor is össze
jainak és kicsin
nyekinek tizezer
ünnepelesen be

Az ünneplő
csak 12 férfi u
zaját s egy egy
gukat, várják a
öltöztetessenel
segedelmével a
gának megépít

A várva-v
töltetett reájuk
és szeretetnek le
kához is láttak
vetett mustár s
s lassankint kit
Megalapult az I
lészen.

Az a lélek
első pünkösdön
toitva, megneve
Innen van, hog
szegével a nem
állapota még es
A keresztyén tá
az igazság, a l
kás és irányadó
tette meg a go
és hozza napon
intézményeket,
előrehaladásá

Ennek a l
jére mindyájuk
van. — Mikor

A hét

— Angol

Hamlet jele
log van az ég és
cselkedésünkkel
közé számítható
eme csodája, tiki
a Kanari szigetek
„boldog” szigetel
— amint tudós
sok, mint töredé
és nyeltek el.
tudni fogja, hog
sziklás partjai és
néha-néha kilátás
hagyják a hazai
felkeressék ama
hegyesücsöket le
előtt nem marad
lábaiknál a sóiét
is Aprositusnak;
zését általában k
láttani családás,
jak közé számítj
ismeretes, mint
De ne hag